

REPUBLIKA SLOVENIJA DRŽAVNI ZBOR

*Preiskovalna komisija Državnega zbora Republike Slovenije
o vpletenosti in odgovornosti nosilcev javnih funkcij v zvezi z najdbo orožja
na mariborskem letališču ter z opremo in orožjem v skladišču Ložnica*

831

Številka. 213-05/90-1/47
Ljubljana, 01.09.2000

OBRAMBA
URADNA SKRIVNOST
STROGO ZAUPNO

predl. št. 213-05/90-1/47,
dlo-08/25-34/17, t. dne 29. 1. 2026
ZDU9070

Preiskovalna komisija Državnega zbora Republike Slovenije o vpletenosti in odgovornosti nosilcev javnih funkcij v zvezi z najdbo orožja na mariborskem letališču ter z opremo in orožjem v skladišču Ložnica je na svoji seji dne 01.09.2000 na podlagi 23. člena poslovnika o parlamentarni preiskavi sprejela

POROČILO

o poteku in ugotovitvah preiskave ter o razlogih zaradi katerih komisija preiskave ne bo mogla končati.

Preiskovalna komisija Državnega zbora Republike Slovenije o vpletenosti in odgovornosti nosilcev javnih funkcij v zvezi z najdbo orožja na mariborskem letališču ter z opremo in orožjem v skladišču Ložnica je Državnemu zboru Republike Slovenije predložila vmesno poročilo, ki je bilo obravnavano na 51. izredni seji Državnega zbora Republike Slovenije dne 28. in 29. 06. 2000. Komisija se je odločila predložiti vmesno poročilo iz razloga, ker ni mogla ugotoviti koliko in kakšno orožje, za kakšno ceno in v kolikšni vrednosti je bilo prodano iz skladišča v Ložnici. V preiskavi so se zaslišane priče sklicevale na to, da na orožju, ki so ga prodajali Hrvaški in BiH ni bilo napisano iz katerega skladišča je. Komisija je ob preiskavi nujno zadevala tudi v prodajo orožja iz drugih skladišč, oziroma v celotno trgovino z orožjem, ki se je odvijala na ozemlju in preko ozemlja Slovenije takoj po osamosvojitvi. Posledica tega so bili očitki komisiji, da prekoračuje svoja pooblastila. Bivši minister za obrambo Janez Janša je celo ovadil predsednika komisije Rudolfa Mogeta, zaradi kaznivenga dejanja zlorabe položaja in pooblastil. Predvsem iz navedenih razlogov je bilo Državnemu zboru Republike Slovenije predloženo vmesno poročilo. V vmesnem poročilu je bil podan predlog Državnemu zboru, da razširi preiskavo o trgovini z orožjem na vso trgovino z orožjem na in preko Republike Slovenije v obdobju 1991 – 1993.

Državni zbor Republike Slovenije se je na 51. izredni seji dne 28. 06. in 29. 06. 2000 seznanil z vmesnim poročilom preiskovalne komisije in dne 29. 06. 2000, sprejel tudi sklep o razširitvi preiskave preiskave.

Prav v obdobju od predložitve vmesnega poročila do sprejema sklepa o razširitvi preiskave pa je prišlo do pomembnih sprememb v Državnem zboru Republike Slovenije, ki so imele posledice tudi za preiskovalno komisijo. Združili sta se stranki Slovenskih krščanskih demokratov in Slovenska ljudska stranka. Članica preiskovalne komisije gospa Polonca Dobrajc pa je izstopila iz Slovenske nacionalne stranke. Ker je bila preiskava o orožju uvedena na predlog tretjine poslancev imajo vse poslanske skupine v preiskovalni komisiji enako število članov (četrti odstavek 6

člena Poslovnika o parlamentarni preiskavi). Preiskovalna komisija zaradi tega ni mogla delati, vsled česa smo predlagali KVIAZ-u, da predlaga spremembo sestave komisije. Na 52. izredni seji Državnega zbora Republike Slovenije, dne 14.07.2000 je bila določena nova sestava preiskovalne komisije. Komisija je v spremenjeni sestavi takoj pričela z delom in na seji dne 25.07.2000 je bil sprejet dopolnjen dokazni sklep. V dokaznem sklepu so navedeni dokazi, ki jih je potrebno izvesti in priče, ki jih je potrebno zaslišati. Dne 27.07.2000 je bilo Ministrstvu za obrambo Republike Slovenije, Ministrstvu za notranje zadeve Republike Slovenije in predsedniku Vlade Republike Slovenije poslano zaprosilo za odvezo varovanja tajnosti v dokaznem predlogu navedenih prič.

Državni zbor Republike Slovenije je ob obravnavi vmesnega poročila sprejel tudi poseben sklep s katerim je naložil Vladi Republike Slovenije, da mu posreduje poročilo o porabi sredstev dobljenih s prodajo orožja. Preiskovalna komisija je zaprosila predsednika Državnega zbora Republike Slovenije, da ji pošlje poročilo Vlade Republike Slovenije o prejetih sredstvih od prodaje orožja.

Dne 03.08.2000 je Vlada Republike Slovenije poslala Državnemu zboru Republike Slovenije poročilo o prejetih sredstvih od prodaje orožja v letih 1991 – 1993, ki ga je sprejela na seji tega dne.

Dne 22.08.2000 je Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije poslalo preiskovalni komisiji dopis v katerem naproša, da se ministrstvu pošlje dopolnjen dokazni sklep na osnovi katerega bodo za zaposlene v Ministrstvu za obrambo Republike Slovenije dali odvezo molčečnosti.

Na osnovi opisanega je jasno razvidno, da prizadeti organ tako Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije kot Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije kot tudi Vlada Republike Slovenije onemogočajo delo komisije že s tem, da ne dajo zaprosenih odvez molčečnosti. Dokler komisija ne dobi odvez molčečnosti za, v dokaznem sklepu navedene priče, teh ne more zaslišati. Komisija je sicer zbrala vrsto gradiv in dokumentov s katerimi bi želela soočiti predlagane priče. To ji je onemogočeno, ker so vse predlagane priče zavezane molčečnosti oziroma varovanju vojaške ali uradne tajnosti.

Edini dokument, ki je bil posredno poslan preiskovalni komisiji je poročilo o prejetih sredstvih o prodaji orožja v letih 1991 – 1993. Iz poročila je razvidno le, kako je bil porabljen denar pridobljen s kompenzacijami od prodaje orožja. V poročilu so zajeta le sredstva, ki so tudi sicer navedena v primopredajnem zapisniku med ministroma Janezom Janšo in Jelkom Kacinom. V poročilu ni niti omenjeno gotovinsko poslovanje oziroma prodaja orožja za gotovino, čeprav je preiskovalna komisija nesporno ugotovila, da je bila prodaja orožja za gotovino zelo obsežna. V poročilu je navedeno le to, da kompenzacije in vplačila tudi z gotovino niso potekala preko računov ministrstvu ampak v prvi vrsti z vplačili v tujini.

Poleg zadev, ki so bile navedene v vmesnem poročilu ima komisija tudi nekaj dokumentov, ki kažejo na to, da so poleg Ministrstva za obrambo Republike Hrvaške kupovale orožje v Sloveniji tudi različne hrvaške občine in ga plačevale z gotovino. Ugotovitve v predloženem poročilu Vlade Republike Slovenije se nanašajo izključno na prodajo orožja Ministrstvu za obrambo Republike Hrvaške. O gotovinskem

poslovanju je izpovedala tudi vrsta prič, ki so bile zaslišane v dosedanjem postopku vendar o tem poročilo ne pove ničesar. Poročilo Vlade Republike Slovenije tudi ni pojasnilo kje je najmanj deset milijonov DEM, kolikor je znašala razlika med količino prodanega orožja po evidenci Ministrstva za obrambo Republike Slovenije in po evidenci Oddelka za logistiko takratnega Republiškega štaba Teritorialne obrambe.

Vse navedene zadeve, nejasnosti in dvome bi preiskovalna komisija lahko raziskala in razčistila, če bi ji pristojni organi to omogočili. Ker pa ti organi niso v stanju v mesecu dni dati niti odveze molčečnosti je popolnoma jasno, da komisija iz navedenih razlogov ne bo mogla končati preiskave. Neraziskana so ostala vprašanja gotovinskega poslovanja v celoti, neraziskani obseg trgovine, ki je potekal preko specialne brigade MORIS v Kočevski Reki, neraziskane so transakcije sredstev med Ministrstvom za obrambo Republike Slovenije in Ministrstvom za notranje zadeve Republike Slovenije. Neraziskane so tudi zlorabe, to je prodaja orožja s strani posameznikov za lasten žep. Sum, da je do takih primerov prihajalo je utemeljen v tem, da so prevelike razlike med oddanim orožjem in prejetimi sredstvi po različnih evidencah.

Da bi bilo potrebno raziskati prodajo orožja z gotovino ne izhaja zgolj iz dokumentacije, ki jo je zbrala komisija in izpovedi nekaterih doslej zaslišanih prič, temveč bi bilo to potrebno predvsem zaradi tega, ker tovrstno poslovanje ponuja vrsto prilik za zlorabe. Na veliko verjetnost, da je do zlorab lahko prihajalo, kažejo nekateri objektivni pokazatelji, med katerimi naj omenimo materialne in premoženjske razmere nekaterih najbolj aktivnih oseb v trgovanju z orožjem.

Obseg celotne trgovine z orožjem je ostal premalo raziskan. Ni natančnih podatkov o tem, kolikšne količine, seveda pa tudi ne v kakšni vrednosti so, bile zasežene bivši JLA in prodane Hrvaški in Bosni in Hercegovini. Nesporno pa je, da se je v kritičnem obdobju tudi kupovalo orožje in strelivo, ni pa raziskano, koliko odkupljenega orožja in streliva je bilo prodano Hrvaški in BiH.

Da je prihajalo v kritičnem obdobju tudi do sodelovanja pri prodaji in nabavi orožja med Ministrstvom za obrambo Republike Slovenije in Ministrstvom za notranje zadeve Republike Slovenije nesporno izhaja iz vrste dokumentov. Obstaja tudi dokumentacija o transakcijah gotovine med obema ministrstvom. Vendar zadeve niso bile raziskane v tej meri, da bi lahko z gotovostjo trdili, kako se je uporabil od te trgovine z orožjem dobljeni denar.

Z zlorabami v zvezi s trgovino z orožjem so se v preteklosti ukvarjali pristojni organi Ministrstva za obrambo Republike Slovenije in Ministrstva za notranje zadeve Republike Slovenije. Podanih je bilo 16 kazenskih ovadb zoper 25 storilcev, vendar so bili v glavnem vsi kazenski postopki ustavljeni. Ne glede na to, da so v glavnem vsa kazniva dejanja že absolutno zastarala, bi bilo prav iz generalno preventivnih razlogov opozoriti na razmere, ki so omogočile, da je do takih dejanj prihajalo.

Poseben problem bi v vsakem primeru predstavljalo poslovanje preko računov v tujini. Obstaja več dokumentov, ki nesporno potrjujejo, da se je gotovina v različnih valutah iz Slovenije odnašala na račune v tujino. Iz teh računov se je plačevalo nabavo orožja, vojaške opreme, vozil itd., vendar niti količine sredstev niti poraba teh sredstev ni raziskana.

Vse prej navedene zadeve bi bilo mogoče dovolj natančno raziskati le ob sodelovanju vseh prizadetih organov predvsem Ministrstva za obrambo Republike Slovenije, Ministrstva za notranje zadeve Republike Slovenije, Republiške carinske uprave in General štaba Slovenske vojske. Da sodelovanje ni bilo primerno pa je razvidno iz konkretnih ukrepov in ravnanj posameznih organov, ki so bolj usmerjeni v oviranje kot v omogočanje preiskave. To je bil tudi ključni razlog, da komisija ni mogla zaključiti preiskave.

V zvezi s preiskavo o najdbi orožja na mariborskem letališču komisija ni sprejela dokaznega sklepa. Komisija je v zvezi s tem primerom zaprosila za pravno mnenje Sekretariat Državnega zbora Republike Slovenije za zakonodajo in pravne zadeve o tem ali lahko predlaga ustavitev preiskave na osnovi ugotovitev preiskovalne komisije iz prejšnjega mandata. Mnenje sekretariata za zakonodajo je bilo komisiji poslano 28.07.2000, kar je bilo prepozno, da bi komisija lahko končala delo v zvezi s tem primerom.

Preiskovalna komisija Državnega zbora Republike Slovenije o vpletenosti in odgovornosti nosilcev javnih funkcij v zvezi z najdbo orožja na mariborskem letališču ter z opremo in orožjem v skladišču Ložnica predlaga Državnemu zboru Republike Slovenije, da predloženo poročilo sprejme.

Predsednik

Rudolf Moge